

Handläggare
Anna Forsström
Telefon: 08-50825085
Johanna Lidman-Strauss
Telefon: 08-50825262

Till
Socialnämnden
2024-08-27

Förhandsbedömningar Barn 0-12 år

Socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas rapport
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till samtliga stadsdelsnämnder

Sammanfattning

Granskningen avser handläggningen av sammanlagt 286 förhandsbedömningar som inte lett till utredning gällande barn 0-12 år vid samtliga stadsdelsförvaltningar. Det granskade materialet visade generellt på rättssäkerhet på så sätt att de formella handläggningskraven i stort var uppfyllda vad gäller lagstadgade tidsgränser och relevant dokumentation. I merparten av de granskade förhandsbedömningarna framkom en välgrundad motivering till varför den inkomna oron inte motiverade att inleda utredning. I cirka 20 procent höll dock inte bedömningen att inte inleda utredning då det fanns kvarstående oro. Sådana ärenden återfanns vid samtliga förvaltningar. Inom detta område krävs fortsatt utveckling. Att göra fler barn delaktiga genom samtal var vidare ett tydligt utvecklingsområde. En viktig iakttagelse var att de barnsamtal som hölls vid samtliga stadsdelsförvaltningar generellt var av god kvalitet.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner denna kvalitetsgranskning.

Bakgrund

Det aktuella granskningstemat valdes för att komplettera tidigare genomförda kvalitetsgranskningar av barnavårdsutredningar vid stadens stadsdelsförvaltningar¹ samt ge fördjupad insyn i vilka anmälningar som inte leder till att utredning inleds då information om detta saknas på aggregerad nivå. Granskningsarbetet planeras

¹ Socialförvaltningen (2022) Handläggning av barnärenden 0-12 år – socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning

utifrån en granskningsmodell som dels bygger på lagstiftningens bestämmelser om god kvalitet inom socialtjänsten och dels på de kvalitetsområden som 2010 utformats av Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR):

- Trygghet och säkerhet
- Självbestämmande och integritet
- Tillgänglighet
- Helhetssyn och samordning
- Kunskapsbaserad verksamhet
- Effektivitet

Samtliga av stadens stadsdelsförvaltningar har organiserat mottagning och förhandsbedömningar av barnavårdsanmälningar genom separata mottagningsgrupper som ansvarar för ärendets initiala skede inom socialtjänsten. Förhandsbedömningar som leder till beslut att inleda utredning lämnas vidare till stadsdelsförvaltningarnas utredningsgrupper inom barn- och ungdomsenheterna.

Ärendet

Nedan följer en analys av granskningsresultatet utifrån de kvalitetsområden SKR och Socialstyrelsen tagit fram samt en jämställdhetsanalys.

Trygghet och säkerhet

I det granskade materialet var de formella handläggningskraven i stort uppfyllda, generellt fanns till exempel korrekta skyddsbedömningar och relevant underlag i dokumentationen. Detta visar på rättssäkerhet i handläggningen och är särskilt positivt mot bakgrund av att IVO i sin nationella tillsyn tidigare kritiserat just dessa områden avseende förhandsbedömningar.

Merparten av de granskade förhandsbedömningarna redogjorde på ett rimligt sätt varför den inkomna oron inte ledde till att utredning skulle inledas. I cirka 20 procent av det granskade underlaget fanns kvarstående oro som borde ha föranlett en utredning. Sådana ärenden fanns vid samtliga stadsdelsförvaltningar. I några av dessa ärenden fanns kvarstående oro som förhandsbedömningen inte fullt svarade mot. Det fanns också, bland de 20 procenten, anmälningar med så allvarliga uppgifter att de omfattas av utredningsskyldigheten och därmed borde ha lett till beslut om utredning utan dröjsmål.

Självbestämmande och integritet

Barns delaktighet var utifrån ett barnrättsperspektiv ett tydligt utvecklingsområde i granskningen. Barn har enligt barnkonventionen rätt att uttrycka sin mening och höras i frågor som rör dem. Barn gjordes delaktiga genom samtal med

socialtjänsten i 25 procent av det granskade materialet. Utifrån granskningsresultaten är ett viktigt medskick i arbetet med omställningen till den eventuellt kommande nya Socialtjänstlagen att barnets rätt till delaktighet måste säkerställas.

En viktig iakttagelse var att de möten med barn som hölls vid samtliga stadsdelsförvaltningar generellt var av god kvalitet, bland annat för att samtalsstödjande verktyg ofta användes.

Helhetssyn och samordning

Samverkan med andra funktioner som exempelvis missbrukshandläggare förekom i mycket låg grad i det granskade materialet. I många fall hade till exempel en missbruk- eller RVT-handläggare kunnat bidra vid mötet med familjen, med relevanta frågor och motivationsarbete utifrån den specialistkompetens som barnhandläggare generellt saknar.

Av förhandsbedömningarna rörde 37 procent barn som var kända sedan tidigare hos socialtjänsten. I merparten av dessa framkom inte i dokumentationen hur den tidigare kännedomen vägts in i beslutet att inte inleda utredning. Utifrån ett barnskyddsperspektiv och för att bedömningen ska utgå från helhetssyn är det viktigt att tidigare kännedom tydligt vägs in i bedömningen då ny anmälan inkommer.

Tillgänglig och Kunskapsbaserad verksamhet

En generell iakttagelse var att barnets behov av skydd ofta fanns belyst men att behov av stöd genomgående inte var lika tydligt berört i dokumentationen. Av de hänvisningar till stöd i öppna verksamheter som gjordes rörde majoriteten stöd riktat till föräldrar, hänvisningar till stödinsatser direkt till barnet såsom gruppverksamhet eller liknande gjordes mer sällan. Här skulle mottagningsgrupperna kunna ha en mer aktiv roll i det förebyggande arbetet.

Effektivitet

Den ökande inströmningen av anmälningar, ett begränsat antal socialsekreterare per mottagningsgrupp och tidsgränsen för förhandsbedömningar innebär att socialtjänsten behöver arbeta effektivt och göra prioriteringar. Att en stor del av ärendena hanteras via telefon sker dock på bekostnad av barnens delaktighet. Att inkludera barnet i större utsträckning skulle ta mer tid i anspråk och utifrån vad som framkommit i kontakten med flera enheter finns inte den tiden tillgänglig i dagsläget. Granskningen visar att samtliga mottagningsgrupper lägger resurser på att förhandsbedöma anmälningar som borde ha lett till utredning istället för att direkt inleda utredning och lämna över ärendet till utredningsgrupperna. Ett sätt att frigöra tid för de som arbetar inom mottagningarna, som dessutom ökar rättssäkerheten, är att i högre grad inleda utredning när ett tydligt underlag för beslut finns redan i anmälan. Detta ska

enligt lagstiftningen ske vid de anmälningar som faller inom utredningsskyldigheten.

Jämställdhetsanalys

De äldre barnen kom till tals i högre grad än de yngre totalt sett i granskningen. Trots att pojkarna generellt sett var äldre än flickorna kom flickorna dock till tals i högre grad än pojkarna. Denna skillnad visade sig i samtliga ålderskategorier där barnen var över 4 år och inte hade andra hinder för delaktighet. Skillnaden mellan könen var som störst bland de äldre barnen. Totalt sett var 18 procent av pojkarna och 25 procent av flickorna delaktiga i samtal kring den inkomna oron. Då både skillnaden och urvalen är relativt små går det inte att med säkerhet säga att skillnaderna mellan könen återfinns i hela populationen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 21 augusti 2024. Funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 22 augusti 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning avseende förhandsbedömningar för barn 0-12 år vid samtliga stadsdelsförvaltningar i Stockholms stad. Vidare att rapporten överlämnas till samtliga stadsdelsnämnder.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Förhandsbedömningar barn 0-12 år –
Socialtjänstinspektörernas kvalitetsgranskning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-08-16
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2024-08-16